

“El patrimoni no ha de passar per damunt de la vida de la persona”

Isidre Grau (Sabadell, 1945), tanca amb la novel·la *El punt blanc de l'horitzó*, publicada a Proa, el cicle sobre els Benavent encetat amb *Els colors de l'aigua* (1986), premi Sant Jordi.

—El cicle acaba amb la mort del protagonista, el fotoperiodista Àngel Benavent, i el final de Can Benavent, la casa familiar. Per què aquest final tan dramàtic?

—No és tan dramàtic, perquè també hi ha una mare i un fill amb històries pendents que acaben bé. El tema és fins a quin punt una casa mana sobre el destí de les persones o fins a quin punt les persones tenen dret a la seva vida lliure, i en aquest sentit el final també és positiu. Malgrat el final tràgic d'un dels personatges, la novel·la vol ser positiva pel missatge que dóna: no hi ha cap patrimoni que hagi de passar per damunt de la vida de les persones.

Que una família avanci cap a la seva dissolució és un fet normal, un fet de vida. Si hagués volgut un final més nihilista, hauria enderrocat Can Benavent i la propietat s'hauria convertit en una urbanització de cases aparellades. I jo vaig preferir que la casa se salvés i les persones seguissin la seva vida, fora de la casa.

—Abans, a pagès, tot es feia per mantenir, i si era possible, engrandir, el patrimoni. Els temps han canviat. El cicle ho reflecteix?

—Aquest era el tema de *Groc d'Índia*, el que passava al Solsonès, però al Vallès això ja és normal. El patrimoni està saquejat. I evidentment, hi ha el trencament de tota una tradició, en el cicle.

—El títol, *El punt blanc de l'horitzó*, mira cap al futur. Sí que connota optimisme, esperança no?

—Sí. És ambigu. Hi ha un horitzó. I el color és blanc, amb totes les metàfores, que ja vénen d'*Els colors de l'aigua*. El blanc és principi i final. El que potser faig en el cicle és posar en evidència el cicle sense fi. El meu, novel·lesc, literari, ja ha acabat, però el dels personatges, no, seguiran el seu camí.

—A diferència d'altres cicles narratius, en aquest cada novel·la és molt autònoma, no?

Isidre Grau publica la novel·la *El punt blanc de l'horitzó*, a Proa, final del cicle encetat amb *Els colors de l'aigua*.

—En efecte. Això és volgut. Cada novel·la es pot llegir de manera separada. Evidentment si coneixes els altres n'obtiens un altre nivell de lectura. De totes maneres, en aquesta darrera sí que hi ha un efecte de peix que es mossega la cua amb *Els colors de l'aigua*, de manera que hi ha situacions repetitives que el que l'hagi llegit s'adonarà i el que no, no passarà res.

—I el tema bàsic de cada llibre també és diferent, no?

—Sí. L'estructura de cada llibre és un personatge i el món que l'envolta, amb una visió de la vida diferent en cada cas.

—Penseu que us heu aferrat a un estil determinat, o que hi ha una evolució, en el cicle?

—Per mi hi ha dos estils, o dues fórmules. Primer, el d'*Els colors de l'aigua*, on el narrador és omniscient, perquè la novel·la és molt coral, amb un ritme trepidant. Per això em van quedar ganes d'explorar el món de cada

dascun dels cinc fills. I el que faig en les altres és concentrar-me en un personatge i el seu món i veure què ha fet. Són personatges submergits en el seu contorn social i per això estic molt atent als espais i les simbologies de l'exterior, a l'hora de construir-los. Cada personatge està immers en un món de símbols. La meua pretensió no era la de fer creure que tota aquesta gent ha existit, tot i que t'apuntes a un cert realisme, sinó que eren símbols. La tàctica és la condensació de significats en un univers simbòlic, cosa que em separa de la credibilitat del que passa. I el que els passa no em preocupa, el que em preocupa és dir coses a través d'ells. I en aquest cas l'espai és tan important que vaig anar una setmana a Kosovo per veure i viure els escenaris que trepitgen mare i fill, i veure com era l'hospital de Pristina.

—Sempre heu mantingut l'ideal de la mateixa frase?

—Aquí n'hi ha de dos tipus. La primera meitat, en el món del record, la frase és més subordinada, més riu, més a prop de la subjectivitat. I després, amb l'estada a Pristina, la frase és més tallada, més seca, una mica més dura. A *Els colors* hi havia més recreació del llenguatge i ara he anat afinant-lo, fent-lo més precís; he deixat d'estirar-lo. El tema també t'hi porta.

Lluís Bonada